

Panelistit Laura Biskop (vas.), Katja Melkko ja Antti Ojanperä.

Oulussa jaettiin valmennustietoutta

Oulun Läänin Hevosenomistajain Yhdistys, Pohjanmaan Hevosjalostusliitto sekä Pohjolan Hevosystävät Ry järjestivät ravivalmentajien keskustelupaneelin Oulussa Äimärauti on raviradalla perjantaina 20.2.2015. Illalle oli selvästi tilausta, sillä paikalla oli yli 80 kuulijaa.

Valmentajaillassa olivat puhumassa ravivalmentajat Antti Ojanperä ja Katja Melkko sekä yrittäjä Laura Biskop hevosten kuntoutus- ja valmennuskeskus Stall Biskopista. Illan juonsi Lauri Hyvönen.

Hyvä hevonen?

Ensimmäiseksi mietittiin, millainen on hyvä hevonen. Antti Ojanperän mukaan kaikki lähtee liikkeelle hevosen päästä. Sen täytyy olla jalo, kaunis ja selväpiirteinen. Hevosella täytyy leveä otsa ja isot silmät, joissa ei välky punaista tai valkoista. Lisäksi hevosen täytyy olla fiksu ja eloisa ja kaiken kaikkiaan siitä täytyy tulla sellainen olo, että "tässä se on". Pahimmat rakennevirheet ovat Ojanperän mukaan sapelijalkaisuus edessä sekä huonot kintereet takana, ne aiheuttavat ongelmia eikä näistä kärsivää hevosta pysty treenaamaan kunnolla. Etenkin raskaat suomenhevoset eivät kestä rakennevikoja, kevyemmillä lämminverisillä pikkuvirheet eivät niin haittaa.

Katja Melkko oli samoilla linjoilla. Ulkomuodolla ei niinkään ole väliä, sillä hyviä hevosia on monenlaisia. Älyttömän pienistä hevosista hän ei pidä, sillä kapeassa rungossa ei ole kunnolla tilaa keuhkoille. Kaikkein tärkeintä on halu juosta ja palvella ihmistä. Hevosta ei voi pakottaa juoksemaan, joten asenteen täytyy olla kunnossa.

Laura Biskopin mukaan hyvä hevonen tykkää palvella ihmistä ja sillä on hyvä suku ja rakenne.

Kovaa treeniä

Kaikki kolme panelistia painottivat sitä, että nykypäivänä hevosia on treenattava melko rankasti, jotta ne selviytyvät raskaista kilpailuista. Muuten valmennustavat poikkesivat toisistaan melko paljon. Yhteistä kaikille oli vetojen ajaminen.

Katja Melkon tallilla kaikki hevoset treenataan samalla systeemillä. 1,5-vuotiaat varsat aloittavat hölkkäämällä kolme kertaa viikossa ja pikkuhiljaa siihen lisätään kotiinpäin ajettava pitkä hiitti. Keväällä siirrytään autoteiltä pehmeälle hiittisuoralle, jossa varsat juosevat 4-8 kilometriä kahdesti viikossa. Aikuisilla hevosilla ajetaan kaksi kertaa viikossa kahdeksan 600-700 metrin vetoa pehmeällä suoralla, hiljaisella vauhdilla ja 40-80 barin vastuksella. Hölkkää tai kävelyä ei käytännössä ajeta, välipäivinä saatetaan ratsastella.

Laura Biskop ei myöskään aja hölkkää, vaan pohjakunto luodaan vesikävelytysmatolla tai juoksumatolla, jossa voidaan jopa mennä intervalleja mäessä. Matolla treenaaminen on aloitettava varovasti, sillä siinä on mentävä suoraan ja käytettävä ta-

Caesar de Veluwe ja Santtu Raitala. Kuva Suomen Hippos Kuvapankki/Seppo Rajala

saisesti kaikkia jalkoja. Näin ollen esimerkiksi jotakin jalkaa varomaan oppinut hevonen väsyy siinä nopeasti. Peruskuntokauden jälkeen Biskop siirtyy ulos ajamaan vastuskärryvetoja. Nekin aloitetaan hiljalleen hevosta seuraten ja kun hevonen juoksee 8 x 800 metrin vedot kahdesti viikkoon, on se paria terävää hiittiä vaille valmis starttiin. Biskopin mukaan treenissä tärkeintä on se, että hevonen menee aina puhdasta ravia. Niin sanotusti rikkinäisillä hevosilla on hyvä ajaa vain kahdesti viikkoon, jotta jalat saavat aikaa palautua.

Antti Ojanperällä treeniä sovitetaan vähän enemmän hevosen mukaan, mutta sielläkin vastuskärryt ja vedot ovat tiiviissä käytössä. Vetoja ajetaan kahdesti viikkoon ja kilometrejä yhdelle päivälle tulee 15-20. Välipäivinä lepoa, kävelyä tai vesimattoa. Tämä sopii erityisesti lämminverisille, suomenhevoset eivät kestä ihan samaa määrää juoksua, vaan niiden valmennuksessa tehdään enemmän voimatreeniä. Ojanperän hevoset palauttelevat aina lenkin jälkeen 20 minuutin ajan vesikävelytysmatolla.

Yleisöstä kysyttiin vinkkejä laiskasti treenaavalle hevoselle. Siihen ei mitään taikakeinoa ole olemassa, mutta yleisesti ottaen laiskoja ja itseään säästäviä hevosia pitäisi treenata vähän enemmän kuin oikein vireitä. Treeniä voi yrittää saada mielekkääksi esimerkiksi ajamalla rinnakkain kaverin kanssa, jolloin hevonen voi innostua kilpailemaan. Jos laiskaa hevosta on patistettava treeneissä, niin yritetään sitten saada sen olo treenien välissä mahdollisimman mielekkääksi hyvän hoidon ja ruokinnan avulla.

Kaikista hevosista ei ole ravihevosiksi, ja valmentajan täytyy miettiä, kuinka pitkään lahjattomalta tuntuvaa yksilöä yritetään treenata.

Melkon mukaan jokaiselle hevoselle on asetettava tavoite. Treenin edistymisnopeus riippuu sitten siitä, ovatko tavoitteena ikäluokkakilpailut vai ylipäätään joskus starttiin pääseminen.

- Meillä ja meidän tallin hevosten omistajilla tavoitteena ovat ikäluokkakisat, joten aika äkkiä hevoset laitetaan pois, jos niistä ei siihen ole. Jotkut tarvitsevat enemmän aikaa ja niistäkin, jotka meidän systeemiä eivät kestä, voi tulla ihan hyviä kilpahevosia.

Antti Ojanperän mukaan heti ensimmäisistä lenkeistä saa käsityksen, millainen hevonen on kyseessä. Tietysti treenaaminen vaikuttaa, mutta fysiikka on usein synnynnäistä. Samalla tavalla treenatut hevoset saattavat juosta samat vedot ja niiden jälkeen toinen on väsynyt, kun taas toinen ei ole millääänsäkään. Jos puolen vuoden treenaamisen jälkeen hevonen ei tunnu hyvältä, niin se se laitetaan pois tai ainakin kerrotaan tilanne omistajille.

- Jos meille tulee hevonen, josta näkee, ettei sitä saa enää kuntoon, niin ilmoitan heti omistajille. Ei ole oikein omistajaa kohtaan tehdä turhaa työtä, kertoi Laura Biskop periaatteistaan.

Vammojen ehkäiseminen

Vammojen ennaltaehkäisemisessä Laura Biskop näkee tärkeimpänä hyvän kengityksen. Huono kengitys jo itsessään aiheuttaa vammoja. Lisäksi vammoja aletaan usein hoitaa vasta sitten kun ne ovat jo syntyneet, sen sijaan että asiaan puututtaisiin heti kun hevonen menee esimerkiksi toisohjaiseksi.

Katja Melkko peräänkuuluttaa hevosmiestaidon ja hevosenlukutaidon perään. Hän muistuttaa, että hevosella on aina syy tehdä jotakin ja on mietittävä, että mikä se syy on. Kengitystä ja/tai varusteita vaihtamalla usein vain pahennetaan asiaa. Hänen mielestään hevosen täytyy pystyä juoksemaan aivan perusvehkeillä. Jos ei pysty, niin ensin etsitään vika, hoidetaan se kuntoon ja vasta sitten jatketaan treeniä.

Myös Antti Ojanperä suosittelee hyvää peruskengitystä, johon kuuluu riittävä pito ja järkevät kaviokulmat, kavio ei saa olla liian lyhyt tai pitkä.

Lisäksi hän pitää tärkeänä jalkojen hoitoa. Heillä treenin jälkeen hevosten jalat kylmätään ja kääritään. Ratkaisevinta on olla itse seuraavana aamuna avaamassa kääreet, jotta näkee heti, onko jaloissa turvottelua tai muuta epätavallista. Lisäksi pitää katsoa

Valmentajailta veti Äimäraution ravintolakatsomon täyteen väkeä.

miten hevonen liikkuu, onko se jäykkä tai onnahtaako ensimmäiset pari askelta.

Ojaperän tallilla hevosia ei juurikaan piikitetä, sillä hän ei ole huomannut sen juuri auttavan. Sen sijaan hän piti bliistraamista hyvänä hoitokeinona.

Ruokinta

Ojanperän tallilla hevoset syövät kauraa, täysrehua ja mysliä, jonka Ojanperä on havainnut toimivaksi jäykkyyteen taipuvaisilla hevosilla. Ruokinnassa tärkeintä on hyvä kuiva heinä.

Katja Melkko antaa hevosille paljon ruokaa. Kaiken perusta on laadukas, analysoitu ja kuiva heinä pikkupaaleissa, jonka pohjalta sitten lasketaan mitä lisärehuja kukin hevonen tarvitsee. Melkko muistutti, että rehulla ei tehdä hevosta, vaan tärkeintä on tietää mitä ja miksi syöttää. Hän kertoo havainneensa myslin hyväksi hevosen mahalle ja lisäksi hevoset saavat illalla "puuroa".

Laura Biskop korostaa niin ikään hyvän heinän merkitystä. Hänen tallillaan hevoset syövät paljon heinää, jotta mahat pysyvät kunnossa ja hevosilla riittää tekemistä.

Mahahaava & karvaiset kaverit

Nykyään ruokinnasta ei voi puhua puhumatta mahahaavasta. Panelistit pitävät lääkityksen lisäksi parhaina hoitokeinoina vapaata heinää ja stressin vähentämistä minimiin.

- Meillä tarkistetuista hevosista varmaan kaikilla on ollut mahahaava. Kilpahevosten stressi on hirveä, eikä sitä kokonaan voi välttää. Meillä hoitokeinoina ovat pieni ja rauhallinen talli sekä vapaa heinä. Lisäksi käytämme poneja hevosten kavereina tarhassa ja matkoilla. Meillä myös tarhataan hevosia yhdessä. Hevoset ovat aina samoissa tarhoissa ja karsinoissa, niin ei tule ylimääräistä stressiä niistä, kertoo Katja Melkko.

Biskopilla hevoset tarhataan yksin uusien vammojen välttämiseksi. Pahimpia vammoja varten tallilta löytyy kuusi pientä sairastarhaa ja tervehtymisen edetessä hevoset pääsevät isompiin tarhoihin. Mahahaavapotilaita talliin tulevista hevosista on 10-20 prosenttia ja niille syötetään mahahaavalääkityksen ohella litistettyä ohraa, pellavaa ja sopivaa täydennysrehua. Biskop muistuttaa hammashuollosta ja säännöllisten rutiinien tärkeydestä.

Antti Ojanperä syöttää mahalääkkeitä tarvittaessa. Ensin hevosta kuitenkin yritetään hoitaa kotikonstein, esimerkiksi mysliä ja pellavaa syöttämällä. Myös heillä on poni hevosten kaverina ja henkisenä tukena. Yhdellä erityisen herkällä hevosella on jopa kani karsinassa kaverina.

Rokotukset ja madotukset

Melkon tallilla hevosia rokotetaan paljon ja heti pikkuvarsasta asti. Hevosia myös madotetaan paljon, vähintään neljä kertaa vuodessa, varsoja jopa kuuden viikon välein.

Ojanperä taas ei pidä rokotuksista, vaan kokee niistä olevan enemmän haittaa kuin hyötyä. Niinpä hänen tallillaan hevoset rokotetaan vain kerran vuodessa. He kokeilivat aiemmin useampaan kertaan rokottamista, mutta se ei toiminut. Kaikki hevoset myös madotetaan säännöllisesti, lanta-analyysejakin kokeiltiin, mutta ne eivät tuntuneet luotettavilta.

Loppusanoissaan kaikki panelistit suosittelivat avoimuutta uudelle tiedolle. Laji kehittyy koko ajan ja valmennusmetodit sen mukana. Treenata voi monella tavalla, kunhan siinä on joku järkevä systeemi. Tärkeintä on kuunnella hevosta.

Eleonora Tainio